

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek och är fritt att använda. Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitized at Gothenburg University Library and is free to use. All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text. This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

IDUN

PRAKTISK VECKOTIDNING
FÖR
QVINNAN OCH HEMMET.

N:r 52. (106)

Fredagen den 27 december 1889.

2:dra årg.

Byrå:
Drottninggatan 48, en tr.
Annonspri:
25 öre pr petitrad (= 10 stafvelser).
Utländska annonser 50 öre raden.

Tidningen kostar
endast 1 krona för kvartalet
postarvodet inberäknadt.
Ingen lösnnummerförsäljning.

Redaktör och utgivare:
FRITHIOF HELLBERG.
Träffas å byrån kl. 10—11.
Allm. Telef. 61 47.

Utgifningstid:
hvarje helgfri fredag.
Infaller helgdag på fredagen, ut-
gifves tidningen näst föreg. eller
nästfölj. söckendag.

Prenumeration sker
I landsorten: å postanstalterna.
I Stockholm: hos redaktionen, i bok-
lådorna samt å tidsningskontoren.

Marie Sophie Schwartz.

Det fans en tid, då M. S. Schwartz' namn var ett bland de mest populära i vårt land, då hennes romaner lästes af gamla och unga och öfversattes till främmande språk, innan det svenska manuskriptets bläck ens hunnit torka. Allmänheten log mot den lyckliga författarinnan, förläggarne tvistade om hennes alster, och sjelfva kritiken kom sig icke riktigt för med sitt dissektionsarbete, fast den ibland samvetsgrant bjöd till.

Den tiden är för henne förbi, som den blir för alla, hvilkas verk icke kunna hänföras till de rent klassiska och därför icke mäktade trotsa smakrikningens vexlingar. Men ännu fins det kvar så många vänner till hennes författarskap, att Idun anser sig göra sina läsare en glädje genom att framställa hennes bild och några drag ur hennes lif och diktning.

De friska rosorna ega sitt värde, liksom minnesblommorna sitt. Det är för älskarne af de senare, som dessa rader äro skrifna, för dem, som i tysta timmar taga fram sina gömda album,

vändande deras blad med tacksam hågkomst, af hvad som en gång skänkte deras ungdom så många angenäma stunder och kom deras hjertan att slå dubbla slag: för bokens hjeltefigurer och för dessas författarinna.

Likt de flesta begåfvade personligheter hade äfven M. S. Schwartz mycket att genomkämpa, innan hon nådde sitt mål. Medelmåttornas väg är ofta banad, medan talangernas lika ofta är törnströdd, och det ligger rättvisa deri. Den svage kan påräkna skydd; den, som fått vapen och kraft, måste kämpa, och i sjelfva kampen ligger belöningen.

Född i Borås den 4 juli 1819, måste Marie Sophie Birath — så var hennes flicknamn — redan vid späd ålder lemna sitt barndomshem, som genom faderns död råkat på obestånd. Men hon hade tur, den lilla, då hon upptogs som fosterbarn af en nära anförvandt, öfverinspektör Trotzig i Stockholm, i hvars hem hon åtnjöt sin första egentliga uppfostran, sträng men öm på samma gång. Ännu i dag

talat M. S. Schwartz med tacksam rörelse om »mamma Trotzig», som hon till skilnad från sin egen mor benämde sin fostermor, hvilken lär varit en i alla afseenden rättrådig och förträfflig qvinna. Huruvida hon förstod de spirande anlagen hos den lilla, ytterst lifliga fantasirika fosterdottern, är deremot en annan sak, men att hon ej mäktade förqväfa dem är ett faktum. Rita och »kludda» ville den lilla på allt, hvad hon kom öfver, skriva en hop barnsliga historier ville hon också, och läsa — ja, det ville hon framför allt, läsa allt, hvad som kom i hennes väg. Men med linessömmen gick det deremot inte så bra, och stickstrumpan antog under hennes hand förunderliga proportioner, till icke ringa bekymmer för »mamma Trotzig», hvilken befann sig i ungefär samma predikament som en höna, då denna ser *sina* fosterbarn styra kurs mot dammen och oförskräckt stå på hufvudet deri. Troligt är också, att hon mer än en gång frågade sig själf: »Hvad månne varda af detta barnet?»

Då M. S. Birath var nio år gammal, dog emellertid hennes fosterfar, och så stod hon för andra gången utan hem. Men väner till den allidne antogo sig henne nu och uppmärksammade snart hennes ovanliga anlag för ritning och målning. Allt tydligare framträdde dessa under årens lopp, och så fick hon, då hon fyllt femton år, ändligen ordentlig undervisning deri. Framstegen voro förvånande, kännare förespådde henne en vacker framtid, och dåvarande kronprins Oscar uppmuntrade hennes talang genom att inköpa några af hennes taflor. Men så kom en plötslig sjukdom, som tvingade henne att för ett helt år låta penna och pensel hvila, och då hon tillfrisknade, hade hennes forna håg för målning fått en mäktig rival i den återvaknande kärleken till literära idrotter, hvilken växte dag från dag, tills den slutligen fylde hela hennes väsen.

Ännu publicerade hon dock ingenting, och när hon (1840) gifte sig med öfverdirektören vid d. v. teknologiska institutet, Gustaf Magnus Schwartz, en afsvuren fiende till allt hvad qvinliga skribenter hette, såg det ut, som skulle hon aldrig komma att publicera något. Dock: läsa fick den unga frun, kanske mer än hon ville, läsa *måste* hon, men vetenskapliga och filosofiska arbeten, sådana som intresserade hennes man, och som han fordrade äfven skulle intressera henne. Derjemte invigde han henne i sitt älsklingsstudium, frenologien, som till slut i viss mån blef äfven hennes, så att det första som hos en främling fäste hennes uppmärksamhet, var hufvudets bildning och pannans form, efter hvilka hon om hans karaktär bildade sig ett totalomdöme, som icke sällan slog in på pricken. Och så lades så småningom hos henne genom dessa och andra allvarigare studier grunden till en ganska mångsidig bildning, välgörande för hennes blifvande författarkall. Hon visste nu sin väg och beträdde den med i början ovissa, men sedermera allt fastare steg, trots de många svårigheter den erbjöd.

Den första af dessa svårigheter var en knapp tid. Hushåll, barn, studier — när skulle hon skriva? Och skriva måste hon, om hon skulle kunna lefva, det kände hon.

Dock: en verklig kallelse öfvervinner alla hinder. Så äfven hennes. Den tid, som

dagen nekade henne, röfvade hon från naturens hvila, och när hennes man såg hennes obetvingliga lust, gaf han med sig så till vida, att hon *fick* skriva, men utan att utsätta sitt namn. Och så utkom (1851) på Östlunds och Berlings förlag en novell: *Förtalet*, hvilken dock icke var hennes första arbete, ty *Passionerna* skrefs redan förut, fast den utgafs ett par år senare. Under signaturen S** och sedermera fru S. S. följde nu en samling större och mindre berättelser, alla präglade af en rik fantasi och en ovanlig kombinationsförmåga, alla med begärlighet mottagna af en ständigt större läsekrets, som lifligt undrade, hvem som dolde sig bakom den så omtyckta signaturen. Endast hennes egen man bibehöll sin gamla motvilja för hennes sysselsättning, ehuru vid särskildt ett tillfälle bokstafligen öfverbevisad om sitt misstag. Han hade nämligen en gång påpekat inför henne en tysk uppfostringsskrift såsom särdeles ypperlig och önskat att den, vederbörligen omarbetad och förkortad, måtte återges i svensk form. Och en vacker dag kom han, liflig som alltid, in till henne med den försvenskade skriften, försedd med ett ypperligt företal, i handen, utropande: »Se här skall du få se! Nu är den der tyska skriften öfversatt och bearbetad och detta på ett högst förträffligt sätt. Det märks genast, att en karl gjort det. Om det gäلت ditt lif, kunde *du* aldrig skrivit en sådan bit!»

»Och dock *har* jag skrivit den,» bekände den unga frun leende. »Du kan fråga förläggaren, om du icke tror mig.»

Tablå!

Från den dagen fortsatte hon att skriva med ständigt stigande framgång, fast ej under sitt eget namn, förr än efter sin mans död (1858.) Hvarje nytt arbete var en ny triumf, och snart flög hennes rykte kring hela den bildade världen. Mellan hennes först utgifna arbete: *Förtalet* och hennes sista: *Bertas anteckningar*, utgifvet 1872 har hon skänkt publiken ett stort antal romaner och noveller, alla lästa med en begärlighet, som aldrig tycktes tröttna, och många af dem öfversatta till danska, tyska, franska, engelska, holländska och polska språken. De flesta af dem ha utgått i två och tre upplagor och somliga ha tryckts i Tyskland, innan de utgifvits i Sverige.

Utrymmet medgifver icke att här anföra namnen på dem alla, men de som väsentligast torde ha bidragit till hennes ofantliga popularitet kunna vi ej underlåta att nämna, emedan de, likt porträtt af kära personer, återföra till oss glada och lyckliga minnen från en tid, då vår egen själ var ung och romantisk och då romanen äfven hade för den läsande allmänheten en vida större betydelse än nu. Säkert skall mångt anlete klarna inför de välkända rubrikerna *Tvänne familjemödrar*, *Mannen af börd och qvinnan af folket*, *Arbetet odlar mannen*, *Börd och bildning*, *Är mannens karaktär hans öde?* *Skuld och oskuld*, *Positivspelarens son*, *Guld och namn*, m. fl.

Hvilken af oss äldre har ej läst dessa arbeten, hoppats, lidit och njutit med dessa hjeltar och hjeltinnor ur lifvet och fantasien, så som vi kanske aldrig gjort det sedermera?

Ty det fans i alla dessa böcker, liksom det fins hos vissa sympatiska menniskor, ett slags oemotståndligt intresse, ett vinnande behag, som fångslade läsaren till den

grad, att han icke kom sig för att reflektera, innan han med lif och själ var midt inne i händelsernas hvirvel och personernas öden. Och när han slutat läsningen, när han *ändligen* tyckte sig böra reflektera och dissekera — hade han icke hjerta dertill, emedan alla dessa personer blifvit honom så välbekanta och kära som »köttsliga kusiner», minst sagdt, och sådana dissekerar man icke, utan tager dem som de äro, tager dem helt enkelt i famn.

Man — d. v. s. kritiken — har anmärkt, att fru Schwartz lemnat allt för stort spelrum åt fantasien och för litet åt karaktärsskildringen, att hon låtit händelserna spela hufvudrollen och förbisett det myckna stora, som kan rymmas inom det hvardagligas trånga ram, och det är ju möjligt. Hennes arbeten ha väl lika litet som andras kunnat vara felfria. Men säkert är, att hon ej sändt dem ut i världen »blot till lyst», utan alltid genom dem velat ställa fram en fostrande tanke, påpeka ett tryckande missförhållande, sträfva för ett ädelt mål. Och deri ligger hennes ära samt troligen också den egentliga grunden till hennes popularitet, fast den stora massan af läsare kanske mera anat än förstätt det.

Som enskild person och i sitt hem är fru Schwartz en af de älskvärdaste menniskor man kan påträffa, blid, enkel, vinnande och hjertlig. Begåfvad som hon är med en ovanlig lätthet att uttrycka sig och intresserad för de flesta förhållanden i lifvet, är hennes konversation i hög grad angenäm. Man glömmet då, att hon är sjuttio år, för att blott beundra lifligheten i hennes anletsdrag, värmen i hennes uttrycksätt och skärpan i hennes i förstånd. Den som sett henne i forna, friskare dagar väntar nästan, att hon under samtalsgång skall resa sig med samma spänstighet som då, högväxt, ståtlig, imponerande . . .

Men hon sitter helst stilla nu mera. Plågan har vidrört henne med sitt förlamande finger och lemnar henne blott för korta stunder. Dock har den ej förmått underkufva henne, ty hon klagat icke. Af romanhjelinnornas skaparsinne har blifvit en verklighetens hjeltinna, en tålig korsdragerska. Mycket har lifvet tagit ifrån henne, bland annat en hängifven väninna, med hvilken hon delat sorg och fröjder i öfver trettio år; men det bästa har hon dock ännu kvar: kraftfulla söner, som älska och vörda henne, täflande om lyckan att turvis ega henne hos sig, och barnbarn, som sprida sol öfver hennes aftonstyg.

Och hon förtjenar sin lycka, om någon gör det, ty få ha kunnat älska de sina, sträfva och uppoffra sig för dem så som hon. Få ha också ernätt en rikare belöning.

Lea.

Ärade läsarinno!

Nu under jul- och nyårshelgen erbjudas eder många och goda tillfällen att verka för Idun, om I så viljen. I anläggningen hos och mottagen besök af vännere och bekanta. Gören klart för dem, att de ej böra försumma prenumerera på Idun. Betänken, att om en hvar af eder blott anskaffar en enda ny prenumerant, så blir upplagan derigenom fördubblad och redaktionen derigenom satt i tillfälle att utvidga och förbättra tidningen. Framför allt: dröjen ej själfva att prenumerera, så vida I viljen erhålla tidningen utan afbrott!

Prenumerationspriset ställer sig sålunda:

Idun med Modetid.: helt år . . . . . kr. 6: 50	Idun ensam: helt år . . . . . kr. 4: —	Modetidn. ensam: helt år . . . . . kr. 5: —
halft år 3: 25	halft år . . . . . 2: —	halft år 2: 50
kvartal 1: 65	kvartal . . . . . 1: —	kvartal 1: 25

befordringsafgiften inberäknad.

Iduns prenumeranter erhålla sålunda Modetidningen för halfva priset. Redaktionen.

Idun år 1890.

Med nästa nummer begynner Idun sin tredje årgång. Läsekretsens oupphörliga utvidgning torde bättre än något annat gifva vid handen, att vi lyckats intressera den svenska fruntimmersverlden för Idun och vinna våra läsarinners förtroende. Talrika skrivelser från den senare äfvensom tidningspressens enhälliga loford bära vittne om, att vi lyckats träffa den rätta tonen.

Några stora löften vilja vi ej gifva, men ett lofva vi, och det är att oförtröttadt arbeta på att göra tidningen i alla afseenden bättre, rikhaltigare och prydligare, allt efter som abonnenternas antal ökas. Nya medarbetare af båda könen hafva vi på sista tiden lyckats erhålla, och flere hoppas vi snart kunna förvärfva. Och af våra hittills varande medarbetare qvarstå dess bättre alla.

Det qvinliga porträttgalleriet kommer så till vida att utvidgas, att porträtt meddelas i minst hvart annat nummer, ja oftare, om förhållandena så kräfvat.

En gång i månaden skall Idun derjemte meddela en kortare öfversigt af mera märkliga tilldragelser, som under den närmast föregående månaden timat — detta på det de läsarinna, som ej hafva tid och tillfälle att mera noga följa dagspressen, måtte hållas någorlunda à jour, med hvad som händer och sker. Vi tro, att de flesta läsarinna skola hålla oss räkning härfor. Denna afdelning kommer att skötas af fil. doktor *Otto Sjögren*, den framstående historikern.

En nyhet, som torde blifva välkommen för många unga husmödrar, äro de matsedlar, som i hvart nummer komma att införas för de olika dagarna i närmast följande vecka. Matsedlarnas antal varda två för hvarje dag, en enklare och en finare. Till dessa sluta sig meddelanden om tillagningen af en eller annan af de å matsedlarne upptagna rätterna. Denna afdelning kommer, såsom vi förut nämt, att handhafvas af en på detta område synnerligen erfaren person.

En annan säkerligen för de flesta hem välkommen nyhet är den eleganta och rikhaltiga modetidningen, hvilken under namn af *Iduns Mode- och Mönstertidning* från och med nästa år tillhandahålles Iduns abonnenter för det oerhördt billiga priset af endast 65 öre i kvartalet eller 2 kr. 50 öre för helt år. Ehuru endast ett profnummer utgått af den samma, synes den dock hafva slagit synnerligen väl an, ty af dem, som på Iduns byrå förnyat prenumerationen för det kommande året, hafva de allra flesta äfven tagit Modetidningen.

Att Idun för öfrigt på alla områden, såväl de allvarigare uppsatsernas, som novellens och berättelsens, skall bjuda på ett intressant, ädelt och läsvärdt innehåll, våga vi försäkra. Särskildt vilja vi redan nu meddela, att vår högt ärade medarbeterska fru *Mathilda Langlet* redan i det nya årets första nummer kommer att börja en serie skildringar, omfattande minnen ur hennes eget lif. Och att äfven *Ave* förbereder åtskilliga intressanta uppsatser för Idun till det kommande året, tro vi oss veta.

Flere goda noveller och uppsatser ligga för öfrigt på redaktionens bord och skola efter hand införas.

Under förhoppning att Iduns alla nuvarande läsarinna återkomma efter årsskiftet, vilja vi tillönska dem *ett godt slut på det gamla året.*

Redaktionen.

Hvemns var felet?

Äktenskapsstudie af *Ottar*.

Belönad med första pris vid Iduns följetongstävling.

(Forts. och slut.)

Hon kysste brodern och aflägsnade sig, visserligen en smula orolig, men dock utan att ångra det steg, hon tagit. Dagen derefter afreste hon på morgonen från Stockholm och efterlemnade i broderns hem en tomhet, som kändes långt djupare än vanligt. Nina hade efter återkomsten från stationen dragit sig till baka till sina rum, och Viktor, som medföljt hem, men ej under vägen kommit sig före att säga något, gick långsamt fram och åter, fördjupad i tankar. Skulle han följa systemens råd och göra ett försök, eller var ej saken hopplös redan från början? Ja, hvem kunde veta? Men i ett hade Gunilla otvivelaktigt rätt, det kunde icke gerna blifva värre, än det var. Han skulle åtminstone ej hafva det att förebrå sig, att han försummat något, som möjligen kunde hafva gjorts. Han fattade sitt beslut och gaf sig af på en väg, hvilken han ej beträdd på mången god dag, vägen till hustruns rum. Fru revisorskan Rosengren skulle jublat, om hon kunnat ana den oro, nästan fruktan, som kommit öfver honom allt starkare, ju närmare han nalkades den förtjusande budoaren, med hvars inredande han en gång så kärleksfullt sysselsatt sig.

Då ju ingen kunde ens ana hans besök, var ej heller någon skiltvakt utstald för att afvisa honom, hvarför han kom utan hinder fram till dörren, lyfte sakta en gardin och såg in.

Ja, der satt hans unga hustru, som han lofvat att älska och omhulda, med ett sorgset och tankfullt uttryck betraktande en större tafsa, som han så väl mindes, när den målades. Det var ett porträtt af honom sjelf, taget under förlofningsstunden och gifvet såsom lysningspresent. Hvem kunde väl då hafva tänkt, att hennes blick någonsin med detta uttryck skulle hvilat derpå? Och nu måtte den hafva fördunklats af tårar, ty hon drog upp näsduken och tryckte den mot ögonen. Hade det endast varit för några år sedan, skulle han inom en minut hafva legat vid hennes fötter, men nu tvekade han att följa sin stormande längtan att trycka henne till sitt bröst. Han kunde ju ej veta, huru hon skulle mottaga ett dylikt upplifvande af flydda tiders förhållande. Men nu upplyfte hon åter hufvudet och fick med det samma syn på originalet till den bild, hon nyss betraktat. En ljusning spred sig öfver hennes drag, hon reste sig högtigt upp, och, glömsk af alla föreskrifter, af allt, som utgjort rättensnötet för hennes uppförande på senare tider, utropade hon: »Viktor!» i en ton, som ögonblickligen bragte honom till hennes sida. Hon kände hans armar omsluta henne, hans läppar trycktes mot hennes, och en omätlig sällhet insvepte henne som i ett moln, förtagande hvarje känsla och tauke, utom det enda, allt uppslukande medvetandet, att de älskade hvar andra.

Huru länge de stodo så, skulle ingen af dem kunnat säga, men då de började återkomma till sig sjelfva, sutto de i en soffa, fortfarande tryckta intill hvar andra så tätt, som skulle hädanefter ingenting i världen kunna skilja dem åt. Ännu hade intet ord blifvit taladt, och då Viktor började tänka redigt, föresatte han sig att, om möjligt, inga

förklaringar nu skulle komma i fråga. Hufvudsaken hade de klar: de älskade hvar andra, kanske varmare och renare nu efter pröfningarna, än då de i glädjens och lyckans solskens måhända något obetänksamt ingingo sin förening.

»Min älskade,» började han, »låt det förflutna hvilat. En gång skola vi tala derom, såsom om något, det der hänt i en forntid, då någon olycksalig förvillelse bländade oss. Vi begynna från detta ögonblick ett nytt lif i kärlek, ömsesidigt förtroende och tillmötesgående, och jag ber dig på förhand att hafva fördrag med mig, om jag stundom skulle förefalla svår och ovänlig. Jag skall göra mitt allra bästa att lägga bort alla fula ovanor, men en man, och i synnerhet en affärsman, har ofta omtanke och bekymmer, som trycka, och är väl då ej så treflig. Men just då får min älskade lilla Nina hafva öfverseende med sin knarriga gubbe och tänka, att han ej menar något ondt, utan allt jemt älskar henne lika högt.»

»Min egen vän,» sade Nina sakta, i det hon lyfte hufvudet från hans bröst och såg på honom med tårskynd blick. »Det är nog jag, som varit orsaken till...»

Men längre kom hon ej. Han tystade henne med en kyss och sade sedan glädtigt för att förjaga rörelsen:

»Vi hafva ju kommit öfverens om att låta det förflutna vara förflutet. Låtom oss i stället tänka på framtiden. Hvad säger du om en resa till Hamburg och Paris? Jag hade ämnat företaga en sådan och får härmed vördsamligen anhålla om min kära makas sällskap.»

»Ack, så roligt det skulle vara,» utbrast Nina lifigt, »och huru god du är,» utropade hon med en ansats att åter falla in i det rörande elementet.

»Mot mig sjelf i så fall,» skämtade mannen. »Barnen skicka vi till Gunilla, och så hemta vi dem på återvägen. Afgjordt?»

Men Nina svarade ej. En förfärande tanke framstälde sig plötsligt för hennes själ och kom henne att lösgöra sig från mannen och sitta rätt upp i soffan. »Hvad skall mamma säga?» Men i och med det samma fann hon också, att äfven i afseende på förhållandet till modern måste det förflutna vara förflutet. Hon skulle aldrig kunna glömma alla de stygga saker, denna sagt om hennes make, som ju dock var så kärleksfull och öfverseende mot henne, och det just nu, då hon visste med sig sjelf, att hon varit så felaktig. Åter framträdde minnet af den der olyckliga balen för henne, och hon rodnade djupt vid tanken på sitt uppförande. Nej, han var ej simpel. Det var han, som var den öfverlägsne, och hon kände, att hon hädanefter skulle hata moderns favorituttryck »fint folk». Det var, som hade en bindel fallit från hennes ögon, och så slöt hon sig åter tätt intill den, som hädanefter skulle blifva hennes allt och sade sakta: »Gör med mig hvad, du vill. Låt oss blott icke skiljas mer.»

Viktor, som till en del anade, hvad som försiggått i hennes inre, drog en lättadens suck och utropade hänryckt: »Aldrig, min älskade lilla hustru. Nu ligger ju vår väg klar. Framåt således på vår nya bana!»

Slut.

På grund af de många mellankomma helgdagarne har veckans nummer till innehåll och omfång måst inskränkas till det allra nödvändigaste, likasom dess distribution med en dag försenats, med hvilket vi beöfva våra ärade läsarinor hafva benäget öfverseende.

Bakning.

Ingefärspepparkakor. 1 kvarter sirup, 1 kvarter söt grädd, 1 matsked renad soda, 2 dryga matskedar ingefära, 2 @ hvetemjöl, 40 droppar cedro, 1 1/2 @ strösocker. Först iröres sirupen kall med sockret, och grädden vispas till skum och blandas med sirupen, hvilka delar röras väl tillsammans. Deri blandas cedro, ingefära och soda jemte hvetemjöl och arbetas väl tillsammans.

Jenny.

Godt hvetebrod. 2 liter söt mjölk ljummas. Köp för 5 öre pressjäst, vispa den väl i litet ljum mjölk. 4 kg. godt hvetemjöl hälls i bakträget, deri röres först mjölken, sedan pressjästen, hvilket väl arbetas, derefter tre hektogram skiradt smör samt litet socker. Degen får stå att jäsa 1 timme, innan den bakas.

Anta W.

Tvätten.

Tvätt att begagna vid tvättning af flor och sidentyger, de ömtåligaste kulörer på tryckta mussliner, merinos och kattuner samt till uttagande af fläckar. 4 hektogram hvit silkestvål skrapas fin, derpå hälls 1/2 liter siladt regnvatten, deri röres med en spade. Derefter upplöses 1 1/2 hektogram honung, som blifver smält på elden, uti 1/2 liter vatten tillika med 2 vispade äggulor och iröres bland tvålen, som med spaden mycket väl klappas, att hela massan blir slät utan klumpar. Tvålen förvaras i en porslins- eller glasburk i kallt rum.

Anta W.

Att tvätta silkesvantar. Sedan man i tvättfatet tillagat af tvålsubstansen ett lagom starkt tvättvatten, drages vantarna på händerna och tvättas på det sättet fullkomligt rena i samma vatten, som bör vara kallt, helst om vantarna äro genombrutna; ty i varmt vatten dels förlora de sin snöhvita färg, dels krympa de ihop. Utan att vantarna dragas af händerna, sköljas de; om de sedan något litet få sitta kvar på varma handen, så äro de färdiga att manglas, som sker endast för att erhålla glans.

Anta W.

Hvarjehanda.

Vill man friska upp fjäder, förfar man på följande sätt. En inmurad bryggpanna eller en stor kittel upphettas; deruti lägges fjädern samt ett lakan öfver; man sticker ned handen och rör i fjädern, som utaf värmen höjer sig och blir som ny.

Regina.

Frågor.

N:r 345. Hvert skall en 18-års flicka vända sig för att få genomgå en samaritkurs? Huru lång är kursen, och hvad kostar den? Finnas kanske friplatser? Var god, den som vet, och med snaraste gif mig svar genom Idun.

Vän af sjukvård.

N:r 346. Böra palmträd i allmänhet hafva mycket sol, eller trivas de bäst i skugga?

Gulli.

N:r 347. Frågas, huru tillagas gorån, eller hvartil kan gorån användas, utan att deri förlora ägg?

K-a.

N:r 348. Ville Iduns ärade läsare eller läsarinor gifva mig upplysning, om någon bok finnes, som kunde vara till handledning vid smörberedningen af centrifugerad grädda? Bokens namn och hvar den kunde fås, om möjligt äfven priset?

Mejerinna.

N:r 349. Frågas, om någon af Iduns läsarinor ville genom Idun gifva mig idé till mönster i träsnideri (s. k. allmogestil), passande till ett fönsterbord? Svar emotets tack samt af

Fo.

N:r 350. Under hvilken adress skola stämpade frimärken, samlade till förmån för Eugéniahemmet, dit insändas, frågar en

Frimärkesamlare.

Aftonbladet 1890 Sextionde årgången.

Talrika ledande artiklar. Lifliga skildringar af dagens händelser. Snabba nyheter. Enskilda telegram. Många korrespondenter. Underhållande följetong. Affärs- och sjöfartstidning. **Stor annonstidning.** Arsprenumeranter gratis den vackert utstyrda uppslagsboken »Medborgarens årsbok 1890» af Gustaf A. Aldén.

Innehåll bland annat: personal och statistiska uppgifter för Sverige och utlandet, minneslista för 1890, viktigare händelser 1889 m. m., m. m.

Nyttillträdande årsprenumeranter i landsorten å **stora** upplagan erhålla, efter insändande till byrån af postqvitto med intyg, gratis den under förra året införda **högst intressanta följetongen Lånta Fjädrar** af F. Anstey, 294 sidor stor oktav (motsvarande ett boklädspris af minst 2: 50.)

Stora uppl.: **12 kr.**, fjerded. år **3: 50**, 1 mån. **1: 25**. **Lilla** (landsorts-)uppl.: helt år **7: 50**, fjerded. år **2 kr.**, 1 mån. **75 öre**.

Aftonbladet meddelar särskildt talrika **Stockholmsbilder**, **interviewer** och **kåserier**.

Prenumerantsamlare och lösnummerförsäljare goda vilkor. Anmälan Klara Vestra Kyrkogata 7.

Märk! **Stora upplagan går i press samtidigt med de för följande dag daterade morgontidningarnas landsortsupplagor.** Aftonbladet har gått i författning om anskaffande af en ytterst snabbtryckande Rotationspress, efter hvars erhållande tidningen beräknas, trots upplagens storlek, kunna tryckas och till hela sin talrika läsekrets expedieras på något öfver en timme i stället för tre.

Obs! I början af nästa år: **Skildringar från Egypten** af G(ustaf) R(etzius).

Profprenumerera för en månad med **75 öre** å **Lilla** (landsorts-) uppl. eller å **Stora** med **1: 25**. [681]

Paraplyer.
Sveriges största lager af alla brukliga kvalitéter
ROSENBERGS
utför- säljes nu till julen till ofantligt billiga priser.
17 Tyska Brinken 17.

Parasoller.
HALFSIDEN
Paraplyer
(gloriosa) [587]
Paraply-Magasin.
i stort parti till **kr. 3,50 pr st.**
22 Drottninggatan 22.

Svar.

N:r 282. »Musikens katekes» af J. C. Lobe, öfversatt af A. Lindgren, rekommenderas af Utills.

N:r 291. Rymlig, hög bur, helst placerad åt solsidan, med mörk beklädnad, der foglarna ha sin sofplats.

Hvarje dag hamprö eller kanariefrö, litet hvetebrod, socker och frisk grönska eller frukt. Riktigt med sjösand på botten af buren. Badvatten emellanåt. Finnes ohyra å buren, rengör då denna i kokhet vatten. Bli foglarnes klor för långa, klipp dem försigtigt.

N:r 292. Bestryk allt trä, ni kan komma åt på och uti divanen, med *Hjorthornsolja* (fås på apoteket). Då flyr vägghyran och, ni får passa på döda den, när den kommer fram på golvet. Glödda sedan några jernbiter, lägg dem uti ett stenfat, slå salpetersyra derpå och ställ det *inuti* divanen, så att röken sprider sig genom stopningen. Bäst verkställa utrottningsprocessen i ett tomt rum eller på vindskontor eller dylikt, emedan *hjorthornsolja* har en obehaglig, stark lukt. Fru Anna.

Innehållsförteckning:

Maria Sofia Schwartz; af Lea. (Med porträtt.) — Idun år 1890. — Hvems var felet? En äktenskapsstudie af Ottar. (Slutet.) Bakning. — Tvätten. — Hvarjehanda. — Frågor. — Svar.

Annonser.

Annonspris: 25 öre pr petitrad (=10 stafvelser). Ingen annons införes under 1 kr.

LEDIGA PLATSER.

Föräldrar och målsmän.

En konfirmerad yngling, välartad, med god uppfostran samt med håg för handel, och som är i tillfälle att under de två första åren betala för sig, erhåller strax på nyåret förmånlig plats i landtbrukshandel. Svar inlemnas till »Landtbrukshandlare», till denna tidnings redaktion. [686]

PLATSSÖKANDE.

En 25 års flicka önskar plats. Den sökande är villig gå frun till han-

STOCKHOLMS DAGBLAD

Sveriges största nyhets- och annonstidning utkommer med sju nummer i veckan

samt talrika dubbelnummer, hvarigenom tidningen dagligen kan erbjuda det största och mest omvexlande textinnehåll, och äfven under riksdagstiden innehålla ett rikare urval af underhållande och nyttigt läsning än någon annan tidning.

OBS. Tidningen har nu fått nya, vackra stilar.

Snabba och tillförlitliga nyheter. — Enskilda telegram och korrespondenser. — Goda referat.

Åt följetongen, litteraturen och konsten egnas synnerlig vård, likasom åt kvinnans, hushållets och familjens intressen, ekonomiska, tekniska, landtbruks- samt handels- och sjöfartsafdelningarna.

I extranumren komma bl. a. att inflyta: lefnadsteckningar af in- och utländska personligheter, af Harald Wieselgren m. fl.; bref från Rom af Pukk Munthe, Stockholmsbilder af Claës Lundin, Nikos m. fl.; uppsatser af Ed. de Pressensé och Em. de Laveleye.

I följetongen komma att under närmaste tiden intagas berättelser af Jonas Lie, Errol Halévy och Tor Hedberg samt originalöfversättningar från ryskan.

Stockholms Dagblads Predikobilaga innehåller nu en fullständig årgång (af omkring 60) predikningar. Den kommer att fortsättas detta år med sorgfälligt valda predikningar af in- och utländska predikanter, som gratis tilldelas alla årsprenumeranter.

Nyttillträdande årsprenumeranter, som önska få hela samlingen komplett, erhålla hittills utkomna predikningar mot insändande af postqvitto med intyg.

Pris för Stockholmsupplagan: 10 kr. för år, 3 kr. för kvartal, för kvartal. Pris för Landsortsupplagan: 12, i Landsortsuppl. 15, i bägge upplagorna 25 öre, med rabatter vid större annonsering, Större stilsorter efter särskild tariff.

Annonspriset beräknas numera sålunda: i Stockholmsuppl. 12, i Landsortsuppl. 15, i bägge upplagorna 25 öre, med rabatter vid större annonsering, Större stilsorter efter särskild tariff.

Den fördelaktigaste tidning för annonsering i Stockholm och landsorten.

Stor spridning bland de burgna klasserna i landets olika delar.

da, läsa och spela med nybörjare eller sköta kontorsgöromål. Pretentionerna små. Svar till »Z», poste restante. Sandarne. [703] [G. 27597]

En ung, enkel flicka m. »uppstruket hår» o. af god fam., önsk. komma i fam. på landet. Villig hjälpa till med litet af hvarje. Hemmastadd i enkl. matlagn., läs. o. spel. m. barn samt fäster afs. på en mindre lön, Rekom. erh., om svar sändes t. »På nyåret», Iduns byrå. [714]

Se hit!

En 19 års flicka önskar sig till vären plats i familj, der det finnes barn, att undervisa dem och biträda vid deras skötsel. Hon vill äfven föreläsa, om så fordras. Svar till »S. R.», 33 Svartbäcksgatan. Upsala. [708]

En ung flicka, student på reallinien, undervisningsvan, önsk. pl. som lär.na äfv. för gossar. Vid gen. Th. Tjåders byrå, Malmkilnadsg. 38, Stockholm. [706]

DIVERSE.

Doktor A. Afzelius
Lilla Vattugatan 24, 9-10 och 2-3.
Mag- och hudsjukdomar.
[153]

Doktor MAGNUS WIKSTRAND,
Kungsgatan 8 (vid Hötorget),
behandlar invärtes och könssjukdomar.
Träffas kl. 9-10 f. m., 2-3 e. m.
[520]

Doktor Carl Flensburg
33 Drottninggatan 33.
Hvardagar 1/23-1/24. Helgdagar 10-11.
Behandlar företrädesvis **Barnsjuk-**
domar. [34]

Doktor
Karolina Widerström
Bryggargatan 6. 2 tr. Allm. tel. 83 00.
Mottagningstid: Alla hvardagar 12-2.

Tandläkaren
Constance Elbe,
Humlegårdsgatan 8, 2 tr.
Rådfrågningstid 1-2. [120]

Doktor
Johannes Schmidt,
10 Wallingatan 10
nedre bottnen.

OBS. Ändrad bostad. OBS.
Mottagningstider:
kl. 10-11 f. m. och 2-4 e. m.
Helgdagar endast sjukbud.

Fullständig sjukgymnastik
efter Kellgrens metod, så väl manuel
behandling som rörelsegymnastik.

Äfven **massage** och **hypnotisk**
behandling.
Tre-årig assistent hos Direktor Kell-
gren i London biträder vid gymnastiken.
Tider: för *Herrar* kl. 9-11 f. m.
samt kl. 3-5 e. m.
» för *Damer* kl. 12-3. [600]

Med. D:r ERNST SALÉN,
Ögonläkare.
Bostad: Stora Vattugatan 2.
Mottagning: helgfria dagar kl.
1/2 10-1/2 12 f. m.

Doktor A. KULL
Riddargatan 26 A, 1 tr. upp,
kl. 9-10 f. m.; 1/2 3-1/2 4 e. m.
[472] (G. 24414)

ROLAND MARTIN
Tandläkare
Vasagatan 10, Stockholm,
snedt emot Centralstationen. [243]

Sv. Panoptikon
Kungsträdgårdsgatan 18
öppet hvardagar och sön-
dagar hela dagen från
kl. 9 f. m. till 10 e. m.
[359]

Olycksfall-Försäkrings-
Aktiebolaget
SKANDINAVIE
meddelar
olycksfallförsäkring. [375]

Billig inackordering önskas
i god familj i stad eller på landet mot
undervisningsskyldighet i musik eller
språk. Nya Inackorderingsbyrå, Stock-
holm, Brunkebergsgat. 3 B. [705]

Observera noga,
att från **Axel Marcus, 17 Drottninggatan 17,**
Stockholms största Modeaffär för endast detail, sändas
profver å alla moderna Baltyger i silke, ylle och bomull,
samt förfärdigas *skyndsamt, elegant och billigt* alla slags
KLÄDNINGAR samt **MORGONROCKAR.** [546]

Panoraman
i
Rundmålningsbyggnaden
å Djurgården är öppen alla
dagar från kl. half 10 f. m.
intill mörkrets inbrott. [460]

Panorama international,
Hamngatan 18 B, 1 tr. upp.
(bredvid Svea-Salen)
Lördag sista gången
1:sta Serien: En resa utmed
Rhen.
Nästa vecka:
2:dra serien af
Verldsutställningen i Paris
1889.
Entré 30 öre, barn 20 öre.
Abonnementskort, gällande för 8 be-
sök, kr. 1: 75, barn 1: 20.
Öppet alla dagar från kl. 10-10.

B. J. LUNDBERGH,
Entreprenör,
Stockholms Begravningsbyrå
(etablerad 1868)
26 Vesterlånggatan 26.
Bell Tel. 410. Allm. Telef. 2331. [598]

I Palm & Stadlings samt öfriga bok-
lädor i riket:
Om Pianoundervisnin-
gen i våra dagar.
En hjälpreda för elever, för-
äldrar och unga lärare.
Bearbetad efter de bästa källor
af
Ferd. Bengzon.
Pris 1 kr. [660]

I bokhandeln å 50 öre:
»**Vanar att andas ge-**
nom munnen»
af D:r Clinton Wagner. Översättning.
[707]

Underkjolar
af plyscheradt kläde,
(som inkommo för sent till julen och nu slumpas bort för att ej behöfva
behållas i lager till hösten)
de bästa som finnas i marknaden, på samma gång starka,
mjuka, varma och prydliga.
Pris för färdig kjol 5 kronor, osydda 4 kronor.
Försändas till landsorten mot efterkrav.
Requisitioner expedieras genom Iduns uträtningsbyrå.
Requirera genast, ty lagret är helt litet! [713]

Kulle Svenska
Konstväfnader
och Broderier.

STOCKHOLM:
endast Drottningg. 36.
LUND:
Fru THORA KULLE.

Mattor, Draperier, Möbel-
tyger, Borddukar, Öfverkast,
Stramaljer, Garn och Silke.
Applikationsarbeten.

[354]

Nya mönster efter önskan och behof.
Förkläden af ylle och bomull.
Originalmönster. Äkta färger.
Bästa materialier.

Prenumerera på
Svensk Bitidning
(äfven landbruk, trädgårds-, hönsskötsel). 120 öre årligen. Profex. fås gratis. Göteborg.
[709] Hj. Stålhammar.

LINNEA.
Tidning för **Barn** och
Ungdom.
För helt år tre kronor.
Instruktiv och roande läs-
ning.
Rikt illustrerad af **Jenny Ny-**
ström-Stoopendaal m. fl.
konstnärer.
Sporrande pristäffingar.
Profnummer gratis, om adress
insändes till **Linneas expedition,**
Vadstena. [712]

Ärade damer! En ung, rask,
skötsam köpman på landet, egande
god affär, eget, mycket treffigt hem,
önskar sig en öm och god flicka till
maka. Förmögenhet motsvarande hans
egen (15,000 kronor) önskvärd. Svar
jemte fotografi märkt A. B. torde god-
hetsfullt insändas till Iduns redaktion
f. v. b. [717]

Finnes det ännu någon
lärarinna eller skolvän, som ej gjort
bekantskap med
Svensk Läraretidning,
Sveriges största och mest spridda
skoltidning,
så är det nu på tiden att göra denna
bekantskap genom att på närmaste post-
anstalt prenumerera för helt år med
endast 3,50 kr., för halft år med 2
kr. eller för kvartal med 1,25 kr. (post-
arvodet inberäknadt).

Svensk Läraretidning utsänder 1890
sin nionde årgång. — Har medarbetare
i alla delar af riket. — Låses af minst
8,000 lärare, lärarinnor, organister,
skolorsordförande m. fl. — Är allmän-
naste annonsblad för lediga tjänster vid
folk- och småskolan.
I Stockholm sker prenu-
merationen antingen å Stadsposten eller
å tidningens byrå, Barnhusgatan 4 A
(tredje huset från Drottninggatan) eller
pr allm. telefon 6000. Tidningen hem-
bäres gratis.
Profnummer utdelas gratis, då
begäran derom framställes å ett bref-
kort, adresserat
Svensk Läraretidning, Stockholm.

Tidningen HÖNSGÅRDEN
utkommer äfven nästa år med ett num-
mer i månaden och blir dess innehåll
minst 4- å 6-sidigt.
Hvarje postprenumerant erhåller kost-
nadsfritt under årets 1:sta halfår en gra-
tispremie, bestående af den »afhandling
i hönsskötseln», som vid den skeende
prisbelöningen erhåller 1:sta pris, och
hvilken afhandling kommer att af före-
ningen utgifvas i bokform.
Prenumerationspriset blir oförändradt
eller 2 kr. 20 öre, befodringsafgiften
inberäknad, för helt år.
Prenumeration för nästa år mottages
å alla postanstalter och jernvägsstatio-
ner i riket samt bör ske under december
månad.
De, som till redaktionen, under adress
Högbergsgatan 32 A, Stockholm, in-
sända 50 öre i frimärken, erhålla sig
gratis tillsända Hönsgårdens årgångar
för 1888 och 1889.
Stockholm i december 1889. Red.
[697]

Om 20 öre i
frimärken insän-
das till **Skandi-**
navisk Modetid-
ning, Stockholm,
erhålles pr om-
B gående ett ele-
A gant 20- å 24-
R sid. profnummer
A i fint koloreradt
omslag af den lö-
pande årgången.

BARA 20 ÖRE.

Häftet innehå-
ler mer än 50 ypper-
liga illustrat.
jemte beskrifnin-
gar öfver drägter,
hattar, handarb.,
monogram m. m.

Endast n:r r —
det praktiska **brud-**
utstyrelsenumret
— betingar ett
pris af 40 öre.
Tio n:r lemnas
för 1,50; 20 för 2,50.

Engelska Magasinet
är flyttadt till 49 Regeringsgatan, 1
tr. Höstlagret nu inkommet. [582]

GUSTAF HOLMBLOM
KAPP-FABRIK
38 Vesterlånggatan 38
Nedra bottnen, 1 o. 2 tr. upp.
[207]

Hänvisen till annonserna i Idun, erhållen i billigaste pris —

Tjäders Fröhandel

Makarts-Buketter

1 St. Nygatan — Östorgsgatan 7
Anerförsillare rabatt. [631]

Passen nu på,
HUSMÖDRAR,
medan sjöfarten är öppen, och
förskaffen Eder utaf min så
omtyckta
1:a Gotlands novemberfångade
Strömming.

Fås franko Stockholm till 12 kr.
för $\frac{1}{2}$ och 7 kr för $\frac{1}{4}$ tunna.
EMIL KROKSTADT,
När. [635]

12
kronor i stället för
20

Af
JESU LIF
En julgåva för kristliga
familjer
Tolf konstnärligt utförda
teckningar af
Heinrich Hofmann,
inlagda i en finfin guldpresad
kartong
finnes ännu kvar
en obetydlig restupplaga.

Obs. Arbetet, hvars bok-
lädspris är 20 kr.,
erhålles numera en-
dast genom Iduns
Expedition för det oerhördt bil-
liga priset af
endast 12 kronor.
Sändes mot efterkraf eller
efter mottagen kontant likvid.
[633] Iduns Expedition.

Husmödrar!

Kasten aldrig bort gammalt stick-
ylle! Undertecknad emottager jemte
ull äfven gammalt ylle till spinning,
väfning (för hand), schal- och filtbe-
redning. Hos mig spunnet s. k. tras-
garn är bevisligen det bästa och vack-
raste, som kan erhållas. Spånadslönen
den billigaste i Stockholm. Berednin-
gen af filtar öofverträffad.

Otto Elmgren,
Vesterlånggatan 66.
[293]

GULD — Fantasi-arbeten.
Silfver-, Granat-
och
Stort lager.
Billigast hos
J. A. BOIJE,
Vesterlånggatan 45.
[605]

SVENSKA FAMILJ-JOURNALEN

ILLUSTRERAD VECKOTIDNING

inbjuder härmed till prenumeration på sin 5-te årgång.
Postprenumerationspris: helt år 5 kr., halft år 2: 50, ett kvartal 1: 25.
Sveas redaktion öfvertages 1890 af herr Lars Hökerberg.

I julnumrets utförliga anmälan redogöres fullständigt för tidningens nya
program, som afser betydligt ökad omvexling i innehållet, exempelvis lefnads-
teckningar med porträtt, illustrerade skildringar af land och folk, särskildt
svenska bilder från skilda trakter af vårt vackra land, uppsatser med anslut-
ning till mera intressanta tilldragelser för dagen, bilder ur naturens och indu-
striens värld samt i allmänhet kortare noveller och berättelser i hufvudnumret,
medan en längre roman, tryckt i bokformat, liksom hittills införes i bilagan.
Vidare Tant Mosaikas omtyckta bidrag med råd och anvisningar för köket och
vid handarbeten; sällskapsförtröelser, tankeöfningar, oskyldigt skämt och anek-
doter. — Kostnadsfria läkareråd, råd i jordbruk och landthushållning samt i
kommunala och juridiska spörsmål, dervid insända frågor besvaras af fram-
stående fackmän. — Illustrationerna rikhaltiga och konstnärligt utförda, —
allt egnadt att åt Svea göra skäl för namnet att vara den på en gång största,
vackraste och mest omtyckta samt tillika billigaste illustrerade veckotidning
i Skandinavien. Trots de betydligt ökade kostnader, som afses för 1890, kommer
nämligen priset att förblifva oförändradt, och Svea utkommer alltså hvar lör-
dag i stort åttasidigt format med minst 4-sidigt bihang
till endast 10 öre i veckan.
(G. 27500x1). [710]

CARL MALMBERGS
välrenommerade **HANDSK-AFFÄRER**
rekommenderas.

Pris å billiga Handskar,
för hvilkas hållbarhet ansvaras:

4 knappar, breda silkessömmar kr. 1: 50
5 snörknäppen, d:o d:o kr. 2:—
6-knapps Mousquetaires..... kr. 2:—

Billigaste priser å alla slag af
Vinterhandskar.

BUTIKER:
5 Sturegatan 5,
24 Södermalmstorg 24,
45 Vesterlånggatan 45.

Handsakar hemsändas vid re-
quisition pr Telefon: 22 46.
[262]

Till julen:
Presenker!
på Handskar portofritt.

C. F. LAURINS SÖNER
Etablerade 1844.
Urmakare och Urhandel.
63 Slussplan 63. Telefon 21 49.
Försälja goda, justerade
UR
med 2 års garanti.

Silfver-Cylinder-Ur.....	fr. 18 kr.
> Ankar-Ur.....	> 26 >
Guld-Dame-Ur, uppdragning i bygeln.....	> 45 >
Guld-Herr-Ankar-Ur.....	> 40 >
Regulatorer, lod, slagv.....	> 40 >
fjäder.....	> 17 >
Amerikanska Fendlyer.....	> 18 >
> Skepps-Ur.....	> 7 >
> Väcker-Ur.....	> 6 >
Talmi-Urkedjor.....	> 2 >
Nickel.....	> 75 öre

Urnycklar, Medalljonger. Glasögon, Pince-nez.
Thermometrar. Marin- och Teater-Kikare.

C. F. LAURIN'S SÖNER
Urhandel. [672]

Moderna Sals-ur från 55 kronor.

Fin affär!

Endast 13,000 kr. fordras för att
köpa en verkligt god landegendom,
hvarå blott finnes hypotekslån.
Upplysningar af egaren E. O. L.,
Axvall, p. r. [691] [G. 6888]

Inackordering

kan erhållas i godt hem för en eller
tvänne ynglingar eller flickor, annars
äldre personer, som sätta värde på
vänlighet och omvårdnad. Priset moderat.
Utmärkta referenser finnas. Svar
till »A. B.», Iduns redaktionsbyrå. [687]

RAMLOSA

Min nya priskurant
öfver rikhaltiga förråd
af alla slags
plantskole-
artiklar är nu
utkommen
[433] och tillsändes
franko.
Helsingborg i sept. 1889.

N. P. JENSEN

Bort med liktornarne!
Deletor.

Ett nytt, osvikligt, smärtfritt lik-
tornsmedel (bättre än *Collodin* och alla
andra liktornsmedel) borttager full-
komligt liktornar med roten inom kort-
aste tid. Inlagdt i eleganta kartong-
er har *Deletor* den stora fördelen fram-
för alla dylika medel, att man ständigt
bär det på sig. Hvar och en
som har liktornar skall skatta sig
lycklig efter att hafva använt *Deletor*.
Hvarje kartong kostar 1 kr., som in-
sändes som postanvisning eller i spar-
märken. Post- o. telegrafadress »De-
letor», Mörsil. [622]

Ingen humbust!
Ingen humbust!

AUG. HOFFMANN'S
Pianofabrik och Magasin,
50 Regeringsgatan 50.
Obs. Generalagent för verdens
första pianofabrik [632]
Steinway & Sons, Newyork.

I Guldsmeden G. J. Jakobssons
Konst-LOTTERI
Industri-
bortlotts en konstnärlig borduppsats af silf-
ver, bestående af fullständigt Kaffeservis för
25 personer, utförd i formordiska motif efter
Acharius »Fjolners saga»; Dryckeskanna, sirad
med drinna bilder ur grekiska gudagan.
Ett par fyrarmiga Jusstakar föreställande
Flora (våren) och Ceres (somaren). Hjäserna
hafva ett mycket högt penningvärde enär
siver 80 kilogram silfver används.
Totalvärdet 55,000 kr. Pris 1 krona pr lott.
Lotter till sålts hos de flesta bokhandlare
i riket. Beställningar från landsorten böra
aföfljas af porto.
C. A. V. LINDHOLM, Stockholm,
Malmstrådgatan 11. Hufvudkommissionär.

[715]

H. SACKMANN
53 Drottninggatan 53
Stockholm
Priskuranter gratis.

J. G. Hammars
Lampkök.
Stor värmeförmåga.
Brinna luktfritt.
Brilljant belysning.
Pris: enkla med en
veke 4 å 6 kr., extra
solida 8 kr., med två
vekar 12 kr. och med
tre veckor 18 kr.
Fullkomlig beläthenhet
garanteras hvarje
köpare. [226]
J. G. HAMMAR,
30 Malmstrådgatan

Iduns Uträttningsbyrå

ombesörjer genom fullt kompetenta personer uppköp i alla möjliga branscher gratis åt Iduns och Skandinavisk Modetidnings abonnenter och för uppdrag åt andra mot en obetydlig ersättning. Alla saker skickas mot efterkrav och få returneras (dock genast) mot fraktkostnaden. Dubbelt porto torde medsendas. [241]

Husmödrar!

Försöken *Th. Winborg & C:s* i Stockholm tillverkningar af

Concetrerad Ättika på flaskor för utspädning.

Senap, blandad efter engelsk och fransysk smak, flere sorter.

Beefsteaksauce.

Soja, flere gånger prisbelönade och fullt jemförliga med de bästa utländska fabrikat. Tillhandahållas hos Hrr specerihandlare. [95]

JOHN HULTENBERGS Tricotvaruhandel

28 Regeringsgatan 28, STOCKHOLM.

är försedd med ett välsorterat lager af alla slags tricotvaror till lägsta priser.

För Herrar: Strumpor, Tröjor, Kalsonger, Normalunderkläder, Ylleskjortor, Maggördlar, Damasker, Knävärmare, Vantar, Muddar, Stickade Mansvästar m. m.

För Fruntimmer: Stort och välsorterat lager af Ylle- och Bomullsstrumpor, Undertröjor, Ylleunderlif, Tricotsonrlif, Ylleunderkläder, Simdräfter, Damasker, Knävärmare, Maggördlar, Muddar, Vantar, Yllevästar, Yllekoftor, Yllekjolar, Bomullskjolar, Filtkjolar, Ylledukar, Ylleschalar, Yllekragar, Teatermössor, Sillesschalar, Tricotlif m. fl. artiklar.

För Barn: Stort lager af Bomulls- och Yllestrumpor, Barntröjor, Gosströjor, Gosskalsonger, Maggördlar, Damasker, Muddar, Vantar, Barnmössor, Yllevästar och Koftor, Ylleunderbyxor, Barnkjolar, Stickade Gossvästar, Tricotkostymer för Gossar (Byxor säljas särskildt), Flickklädningar af tricot, Krokade Barnklädningar, Sockor m. m. [137]

Allt i goda kvalitéter.

Klädningsstyger
 Proffver kostnadsfritt.
 Requisitioner fraktfritt.
 OBS. Modellpanscher provvorna. Afölja
FR. MARCUS
 Kongl. Hofleverantör.
 STOCKHOLM.

Dröftningsgatan 18, 1 tr.

 Allm. Telef. 600.
PIANO AFFÄR [598]

Öhmanska Bageriet 17 Södermannagatan 17 **Julius Westerdahl**
 Kongl. Hofleverantör
 hemsänder efter requisition till alla delar af hufvudstaden, inlagdt i paketer,
Delikatess-Knäckebröd: 60 öre pr kg. [652]
 Allm. Telef. 3497. **Do** **Spisknäckebröd: 44 öre pr kg.** Allm. Telef. 3497.

Uti alla boklädor kan man subscribera på
Gernandts Konversations-Lexikon.
 Detta arbete är en sammandragen bearbetning af och kommer att innehålla allt det väsentliga, af hvad det stora och dyrbara nationella verket »Nordisk Familjebok, Konversationslexikon och Realencyklopedi» innehåller — således den samlade frukten af detta innehållsrika verk — med tillägg af resultaten af de nya forskningarna på vetandets alla områden under den tid, som förflutit under nämnda verks långvariga utgifning; och är **detta nya verk** afsedt att utgifvas under de närmaste tre åren i cirka 60 häften á 50 öre, så att hela verket utlovas väl kunna blifva billigare, men icke dyrare än högst 33 $\frac{1}{3}$ kr.
 Första häftet, innehållande 96 spalter, upptagande 1,135 särskilda rubriker, är i bokhandeln tillgängligt. Sedan subskriptionen under detta är något stadgat sig, fortgår utgifningen med nyårets ingång. Man bör därför skynda att anmäla sig.
Enskilda personer, såväl i stad som på landet, hvilka intressera sig för detta arbete och vilja mot provision samla abonnenter derå, kunna blifva antagna som kommissionärer, om de hänvända sig till **Gernandts Boktryckeri-aktiebolag, Stockholm.** [716]

EXCELSIOR-TE.
 Direkt från Hankow (China) importeradt, oförfalskadt Te af 1889 års skörd, i flere utsökta, aromatiska och prisbilliga kvalitéter. Försäljes packadt i bleckburkar, kartonger och silfverstanniol genom Specerihandlarne.
 En-gros-lager hos
Otto Dahlström & Komp. [524]
Excelsior-Te.

På **Wilhelm Billes** förlag:
Huru männen fria.
 Den ödesdigra frågan med dess svar af
Agnes Stevens.
 Pris 2: 25.

Sparsamma Fruar.
 Härmed tillkännagifves att jag efter min moder Fru B. Sundemans fränfalle öfvertagit den Ylleaffär hon bedref i nr 11 Artillerigatan. Ull och gammalt ylle mottages hädanefter till spånad. Väfnig af tyger, schalar, filter m. m. hvarje dag i Klara Norra Kyrkogata 12, 1 tr. Hvar och en får sitt ylle tillbaka i form af garn.
Hildur Andersson, född Sundeman.
 Telefon 497. [697]

Böcker för ungdom på **Wilhelm Billes** förlag:
Kalle Hjelms barndomsminnen, af honom sjelf berättade. Upptecknade af *C. O. Berg*. Med talrika illustrationer. Pris karton. 1: 50.
Vid Klippforsen. Berättelse af *Johanna Spyri*. Pris karton. 50 öre.
Wiseli finner rätta vägen. Berättelse för barn och barnväänner. Pris karton. 2 kr.
Sina. Berättelse för unga flickor. Pris karton. 2: 50.
Bissula. Berättelse från folkvandringarnes tidevarf af *Felix Dahn*. Pris häft. 2 kr., inb. 2: 75.
Nunnekriget i Poitiers. Berättelse från folkvandringarnes tidevarf af *Felix Dahn*. Pris karton. 1: 50.
Louisiana. Berättelse af *Fr. H. Burnett*. Pris karton. 1: 50.
Ovälkommen af *Fl. Montgomery*. Pris karton. 3 kr.
Nederländernas frihetsstrid. Historien om den Nederländska republikens uppkomst af *I. L. Motley*. Pris häft. i 4 delar 15 kr., inb. i 4 band 21 kr. [684]

Permar till Idun 1889
 finnas nu tillgängliga i på samma gång elegant och praktisk utstyrsel, så att dam och smuts ej häfta vid dem.
 De tillhandahållas dels i blått och guld, dels i rött och guld med klothrygg. Priset är i år
1 krona 25 öre.
 Inga permar expedieras, utan att beloppet först insändts antingen medels postanvisning eller ock i sparmärken (ej frimärken!). Efter erfarenheten från förra året, vilja vi enträget uppmana Iduns läsarinor att med första insända sina requisitioner, på det de må vara säkra om att ej komma, sedan upplagan, som på förhand bestämmes, är slutsåld.
Obs! Dem af Iduns läsarinor, som sakna nr 7 och 9 för detta år, meddelas, att dessa nummer komma att nytryckas på nyåret, för så vidt minst 100 anmälningar härom, åtföljda af requisition på permar, ingå. För öfrigt kunna öfriga nummer af årgången erhållas till komplettering mot insändande af 15 öre i frimärken pr nummer. Permar till Idun kunna ock användas till
lämplig julgåfva.
 Med utmärkt högaktning
Frithiof Hellberg
 Red. o. utgifvare af Idun.

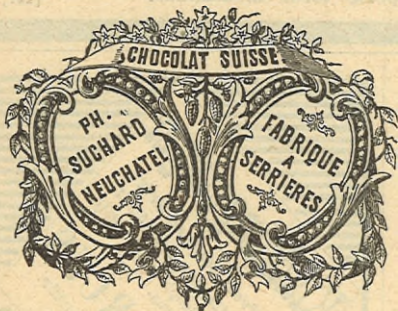
VÄLKOMMEN!
 Julpresent.
 Alla välfournerade detaljaffärer försälja
F. PAULI'S
Eau de Cologne,
Parfyer,
Finare Tvåler.
 Obs. För att erhålla det mest fashionabla, smakfullast utstyrd och af kännare bäst ansedda fabrikat alltid särskildt efterfrågas med
 Bör Namnet **Pauli,** Stämpeln **Bikupan.**
Etablerad 1841. [675]

Hänvisen till annonserna i Idun, erhållen i billigaste pris —

SUCHARD.

18 Guld- och Silfvermedaljer. Suchard's Chocolat.

Fabriksmärke.

Erkänd utmärkt kvalitet.

Samtliga Suchard's Chocolader äro garanterade ren Cacao och socker utan tillsats.

Suchard's Praliner, Gianduja, Noisettes, Nougatines och andra dessertchocolader rekommenderas.

Suchard's Cacaopulver,

Cacao Soluble, ett rent lösligt pulver i bleckburkar på $\frac{1}{2}$, $\frac{1}{4}$ och $\frac{1}{8}$ kilo, är drygt, välsmakande och närande. Af Suchard's Cacaopulver får man 100 koppar på $\frac{1}{2}$ kilo. [21]

Guldmedalj vid Verldsutställningen i Paris 1889.

"MUSIK FÖR HEMMET"

utkommer veckvis och innehåller värdefull musik. *Elegant utstyrsel!* Finnes i alla boklädor och större tidningskontor. Annonser för bilagan insändas till Redaktionens byrå samt genom Gumælii Annonssbyrå.

Pris pr år 6 kr., pr kvartal 1,50 och lösnummer 15 öre. Prenumerera å posten för 4:de kvartalet (13 nummer) för 1,50. Stockholm i oktober 1889.

[601]

Redaktionen af »Musik för Hemmet».

Maltose Pumpnickel.

Nyhet! Pumpnickel är ett öfver hela Tyskland välbekant, af råg tillverkadtt bröd, som alldeles skiljer sig från vanlig ankarstock derigenom, att det har undergått en särskild bakkingsmetod, som gör det värdefullare som näringsmedel och samtidigt mycket lättmätt. Dessutom har mitt fabriks näringsvärde genom tillsättning af *Maltextrakt* blifvit ytterligare förhöjd. *Maltose Pumpnickel* håller sig frisk i lång tid. Försäljes å 25 öre pr st. i min hufvudförsäljning och filialerna.

17 C. W. SCHUMACHER, 17 [445]
Norrländsgatan

Prenumerera på

MORGONBLADET,

Daglig Stockholmstidning,

Helt år 5 kr., halft år 2,50, kvartal 1,25,
1 månad 50 öre.

LÖRDAGSBLADET, Morgonbladets veckoupplaga,
helt år 120, halft år 70 öre, kvartal 40 öre!

OBS. Lördagsbladet med »Illustrerad familjebibel»
3 kr. 20 öre pr år. (Under 1890 Moseböckerna.)

Redaktör: Karl Petter Rosén.

Profnummer
sändas vid requisition gratis!

[704]

Allt postavvode inräknadt.

ENGELSKA och SACHSISKA HEL- och HALFYLLE-

D. C. WENNERSTRÖMS

Manufaktur-Magasiner
STOCKHOLM

45 Drottninggatan 45 80 Drottninggatan 80
hörnet af Klarabergsgatan. hörnet af Appelbergsgatan.

Ständigt lager af

Svarta äkta Lyoner-Sidentyger och
äkta Schalar.

PARAPLYER och PARASOLLER. [162]

Alla fördelar framför andra sorter!

Allmänt erkändt bästa

Snörlif "La Gracieuse",

såväl i höga som låga former, finnes endast att erhålla hos

Henric Labatt,

Kongl. Hofleverantör,

27 Drottninggatan 27

Stokholm.

Obs. Tillsändes, om lifvidden uppgifves i centimeter eller decimaltum. [71]

Eleganta Presentkort

å
IDUN

samt

Iduns Mode- och Mönstertidning

för år 1890

tillhandahålles endast å Iduns byrå, Drottninggatan 48.

Pris:

Idun med Modetidningen:	Idun ensam:
helt år..... kr. 6: 50	helt år..... kr. 4: —
halft år..... » 3: 25	halft år..... » 2: —
kvartal..... » 1: 65	kvartal..... » 1: —

befordringsafgiften inberäknad.

För requisitioner från landsorten, som lättast ske medels postanvisning, då å postanvisningen den persons namn och adress utsättes, hvilken skall hafva tidningarna, tillägges till ofvanstående pris 25 öre som öfverflytningsafgift. I hufvudstaden kunna requisitioner likaledes ske pr bref eller brefkort, om porto bifogas.

Med utmärkt högaktning
Frithiof Hellberg,

Redaktör och utgifvare.

[679]

Etui- & Portföljfabrik.

Specialaffär

för alla slags monteringar.

Telefon
49 70.

36 & 38

Hamngatan
STOCKHOLM.

Eleganta julpresenter.

Svensk tillverkning.

Goda varor. Billigt pris. Ferm expedition.

[625]

OTTO GILLBERG

HUSMÖDRAR

Look here!

Ett godt oförfalskadtt Kaffe torde säkrast
erhållas i Kaffe- och Teimporthandeln

38 Drottninggatan 38

Allm. Telefon 44 59. [629]

Till Utstyrselar.

Linne- o. Bomullsväfnader till Lakan o. Örngått.

Linne- o. Bomullsväfnader till Damunderkläder.

Broderier, Trimmings, knypplade Skånska och Vadstena-Spetsar.

Handduksväfnader och Handdukar.

Till finare Damunderkläder finnas utmärkta Bomullsväfnader, hvilka i utseende och känsel likna linne, tillverkade af rundtrådiga, hårdtvinnade garner och särdeles omyckta för sin hållbarhet och smidighet.

Beställningar å alla slag af *Damunderkläder*, *Lakan*, *Örngått* emottagas och utföras med omsorg.

Profver å alla slags Väfnader sändas franko.

K. M. Lundbergs Bosättningsmagasin,
7 Storkyrkobrinken 7. [85]

Sturegatan nr 8. Telefon: 84 30.
Lacavey & C_a, Cadiz. Äkta Spanska Viner i Stockholm.
Försenska Terrassen. Telefon: 54 50.
Kungsgatan nr 7.